

Amatérské umění se bez podpory státu neobejde

Rozhovor

Známe se s dr. Zuzanou Malcovou - z pracovních setkání i z Jiráskových Hronov - již nějaký ten pátek. V průběhu rozhovoru se mi svěřila, že na „svém prvním“ Hronově viděla mou Vévodkyni valdštejnských vojsk (1986) a že si ji dodnes pamatuje. Pravda, věci, co jsou poprvé, se takhle pamatovávají. Po roce 1990 jezdí na Jiráskův Hronov pravidelně jako předvoj ministru kultury. Protože je ředitelkou ministerského odboru „regionální a národnostní kultury“. A protože se skutečně dlouho známe, nebudu předstírat vykání, čtenář jistě promíne.

Jezdíš na Jiráskův Hronov služebně nebo z lásky?

To se nedá oddělit. Máš štěstí, že má práce je i mým koníčkem, znáš to sám, v tomto oboru to jinak ani nejde. Takže určitě z lásky. Samozřejmě, když ministerstvo nějakou akci finančně podporuje, tak vždy vysílá někoho „na obhlídku“. Ale do Hronova bych referenta vyslat nemohla, Hronov mě baví, konečně jsem tu letos po devatenácté.

Hronov je pár dní v roce a tvůj regionálně národnostní odbor zahrnuje desítky podobných aktivit. Kterým dáváš přednost?

O tomto víkendu je velká akce polské menšiny v Jablunkově, tam jel právě jeden z našich referentů... Kdybys chtěl slyšet preference, pak tedy: divadlo, pěvecké sbory a folklór. Na Hronově mě nejvíce okouzluje jeho atmosféra. Nejsem divadel-

ní odborník, mně se představení líbí nebo nelíbí, ale navíc tu potkávám spoustu kamarádů, v divadle, v hospůdkách. Divadlo může být různé, kdo chce dělat avantgardu, ať ji dělá, to k tomu patří, já jí třeba moc nemusím, ale mám pár pěkných vzpomínek na nejrůznější představení, třeba i na Bílé divadlo s těmi lyžáři - dokonce jsem tenkrát bránila mužskou nahotu na jevišti před některými pány, jimž se to moc nezamlouvalo, dokonce i před svým šéfem...

Který to byl, prosím?

No přece ten současný.

Jsi zřejmě nejdéle sloužící ředitelkou ministerského odboru, pamatuješ v podstatě všechny naše novodobé kulturní lodivody. Který z nich tě zaujal nejvíce, který z nich, podle tvého názoru, přišel s nejakej zásadní vizí? Kritika se stejně vždycky snášela na každého.

Byli tři, a to - pánové Milan Uhde, Pavel Tigrid a současný ministr Pavel Dostál. Některí dálší se jen mihli a víc třeba ani nestáčeli, ale to není důležité. Pan Uhde odstartoval velký zájem - právě o amatérskou kulturu. Ono to nebylo po listopadu snadné, odměst různé „bolševické“ nánoisy, pro něž část společnosti tuto složku národní kultury odmítala. Konečně, Milan Uhde jezdí pokud může od těch dob na Hronov pravidelně, letos je tu také. A má velkou zásluhu o to, že se mnoho věcí udrželo a dnes náramně i narostlo. - A pak ministr Tigrid, jehož některé razantní kroky kulturní věřejnost pobuřovaly. Z počátku si s fenoménem tzv. neprofesionálního umění nevěděl moc rady, ale názor změnil, když se začal potkávat s lidmi z této oblasti, když je poznal jako svobodné a tvůrčí, což si před tím nepřipouštěl - ve své Bílé knize pak mnoho věcí uvedl na pravou míru... Nu, a konečně ministr, který mi šéfuje už šest let. Mluvit o jeho vztahu k amatérskému umění a k divadlu zvlášť, řečeno slovníkem sportovních komentátorů, by bylo nošením dřeva do lesa. Šest let na ministerstvu už je doba, kdy se dá koncepce nejen nastartovat, ale taky rozvinout, něco pro to udělat. Pak tomu Pavel Dostál, domnívám se, rozumí především lidsky. Mezi umělci i mezi amatérskými má mnoho přátel. A ví a umí argumentovat, že třeba krátit peníze na amatérské

Pokračování na straně 2

Nemám rád, když herci mluví zasvěceně o herectví. Vždycky nad tím žasnu, kolik herců ví, co je to herectví. A já při tom ani nevím, že oni jsou herci.

J. Werich

9:00-12:30

Semináře a dílny

13:30 (B) a 16:30 (A) - Sál Josefa Čapka

DS Tlupatlapa - DŠk SKS Svitavy

Robinson Jeffers: Pastýřka (40')

16:30 (B) a 20:00 (A) - Jiráskovo divadlo

Šumavský ochotnický spolek - ŠOS

Jan Kraus: Proti větru (Nahniličko) (120')

18:00 (A) a 21:00 (B) - Sál Josefa Čapka

Divadlo Kámen Praha

Lotte Ingrisch: Rakvičky (45')

DS Čtyřlístek „Práha Production“ Frýdek-Místek

ING Kolektiv: Impérium vrací uhlo (25')

10:00 - Výstavní hala Jiráskova divadla

Divadélko za branou - Vyškov

Slavnostní vernisáž výstavy

11:00 - Galerie U Šafářů

Obrazy z posledních let prof. B. Španiela

a Památky v tužce K. Šafáře

Slavnostní vernisáž výstavy

15:15 - Náměstí ČSA

Pochod Koletovy hudby městem

15:30 - Náměstí ČSA

Slavnostní zahájení 74. Jiráskova Hronova

17:00 - Park Aloise Jiráska

Koletova hudba

Promenádní koncert

19:30 - Park Aloise Jiráska

Orientální tance skupiny AFRAH z Náchoda

BEZ UMRTVENÍ

Umění morálního neklidu, tak sami sebe charakterizovali v sedmdesátých a osmdesátých letech polští filmáři. Své filmy točili bez příkra, bez cukeríkového příslazování. Tehdy, v době unás takzvané normalizační, jsme na ně zírali jako na lidí z jiné planety. U nás se házeli Jáchymové do stroje a Marečkové si podávali pero, a v Polsku se bořili lidi z mramoru a tavili ti ze železa. Nevím, proč mi ten obraz vyrostal právě dnes, ale asi proto, že ten morální neklid mi u nás chybí dodnes.

Jsme spokojeni se životem dnes a tady? Jste spokojeni? I can't get no satisfaction, zpíval už začátkem sedesátých let Mick Jagger. A Johny Rotten rával o patnáct let později God save the queen, the fascist regime!

Začátkem prázdnin jsem byl na Mezinárodním filmovém festivalu v Karlových Varech. Jako vždy tam byla spousta velmi rozdílných - a většinou skvělých - filmů, od závislých komedií přes nezávislá mystéria po psychoanalytická psychodramata. To nejpodstatnější se ale odehrávalo na poli dokumentu, hraného i opravdového, mystikačního i myslíkačního. Fahrenheit 9/11, Vše o Friedmanových, Zrůda, Český sen... Neexistovala jedna pravda, neexistoval jeden jediný názor, ke kterému bychom se mohli přiklonit a s klidem říct: "Ano, tak to je". Filmáři nás nutili polemizovat, mít se na pozoru, být ve střehu, pochybovat. Vyráhali nás ze sna. Jako by se vracel film morálního neklidu.

A tak jsem zvědav, jak je na tom české divadlo. A taky, jak se letošní ročník zapíše do dějin. Konečně je totiž jeho součástí i festival - či přehlídka - nazvaná HRONOFF, což slibuje mnohé. A nejen to. Svůj stan zde od neděle rozprostře nezávislá divadelní skupina VOSTO5 a po celý týden bude nabízet pivo, víno a divadlo. Nebojte se, čestí kličníci, nepůjde o politické divadlo, ale ten "neklid" bude zakódován v mystifikaci, hravosti, nápaditosti. Těším se. A těším se na víc věcí. Na diskuse, na polemiky, na hovory bez obalu, bez cukrskandlu, na divadlo bez umrtvení. Rádi bychom se pokusili právě tímto pohledem mapovat v této rubrice zdejší dění. Návali jsme ji jako Krzysztof Zanussi své filmy - Iluminace, Ochranné zbarvení, Čtvrtletní bilance, Spirála, Amatér... Pamatuji?

Včerejší dvě inscenace nás příliš neinspirovaly. Setkání ochotníků na Klicperou namalované scéně je věc ušlechtilá a v podstatě je člověk rád, že ti lidé nevraždí, nechlastají ani nekradou, ale hrají (si) divadlo. A dokonce se kvůli tomu scházejí z různých kotoučů vlasti. Je to jeden ze základních smyslů amatérského divadla, jak o něm mluví na jiném místě Lenka Lážnovská, a je to (post)moderní a my jsme rádi. Také budeme jednou post...

Z druhé strany životní úsečky sem zamířili pražští činoherní študáci. Bez umrtvení nechali ležet svou Titanii na mraze a betonu aspoň dvacet minut, za což má ona naše velké uznání. I okamžiky ve vodě byly neumrtvené a sexuálně přitažlivé. Nicméně hranici dobře artikulovaných a rukama i nohami důsledně animovaných stereotypů ani oni nepřekročili. Schutí jsme se zasmáli Pukovi - divák vedle mě volal na svého druhu: "Pod sem, tady hrajou hokej, lítaj puky." - pokochali se křívkami mokrých těl a jsme zvědaví, na které supershow budoucí stars uvidíme.

Nelitujte, kdo jste včera nic neviděli. Divadlo začne až dnes.

Vladimír Hulec

Pokračování ze strany 1

aktivitě k ničemu nepovede, že stát tím neušetří, že se musí k mnoha věcem postavit čelem. A byť má kultura o miliardu méně, Hronov např. krácen není...

Jaká je profesionální ctižádost ředitelky odboru ministerstva, co by její odbor „na poli kultury“ měl dokázat?

Co se týká národnostní kultury, jde především o to, aby různé národnostní menšiny nalezly v naší zemi uspokojení s „naší“ většinou, že život národnostních menšin, a není jich málo, bude svobodný a přitom suverenní, že bude spokojenou součástí Česka - podporujeme řadu projektů a akcí, viz onu zmíněnou v úvodu. Zásadní je pro mě ovšem regionální kultura a s ní spojené amatérské umění. Ta se bez podpory státu neobejde. Především je třeba podpořit vzdělávací programy, projekty sdružující různé pozitivní síly - i přehlídky a nejrůznější inspirativní setkání. K tomu slouží grantové programy, organizační pomoc a poradenství NIPOS (dříve IPOS - Arta, dříve ÚKVC, pozn. red.). Jen na našem od-

boru rozdělujeme granty ve výši 30 milionů korun, z toho sice je třetina na projekty národnostních kultur, ale přesto je to objem veliký.

Ale ptal ses na jakousi moji „ctižádost“ - s Františkem Zborníkem a Lenkou Lážnovskou chceme připravit - k nové kulturní politiky státu, která by měla spatřit světlo světa za nějakou dobu - koncepcí péče státu o umění. Bez ohledu na chlívky amatérské a profesionální, prostě péče o umění, které je jen jedno, bez ohledu na tvůrce prostředí... Z tohoto pohledu je hrozně dobré, že se tzv. amatérské umění osvobodilo i „institucionálně“, že za těch čtrnáct let po listopadu vzniklo mnoho občanských sdružení, která jsou určitou silou a vyjádřením zájmů lidí. Myslím, že je u nás asi 39 000 různých občanských sdružení - od sportovců po vozičkáře - a mezi nimi 4000 sdružení v kultuře, převážně amatérské. A jsou to i partneři ministerstva a tvůrci kulturní politiky.

Děkuji za rozhovor. Přejí pěkné další dny na Hronově a spokojeného šéfa. A ve středu pozdravuj na Veselém kopci mezi folkloristy.

Alexandr Gregar

RECENZE

Rozostřený Hadrián

Hronovská tradice nesoutěžních „účelových“ představení má letitou tradici. Tou účelovostí myslím např. tendence dát dohromady „herectví sily republiky“ a předvést sílu „hnutí“ - koncem třicátých a počátkem čtyřicátých let minulého století se hrála skutečně monumenální představení, na nichž účinkovaly desítky ochotnických herců v Jiráskových hrách. V sedesátých letech došlo k reminiscencím v podobě okresních či krajových představení, které vytvářel např. legendární Pepík Vavříčka, ale i Miroslav Houštěk (naposled Jiráskův Emigrant). Pár skvělých herců a především veliký kompars, který tvrdil, že v jednotě je síla. Tato tradice, současněmu mladému hronovskému publiku možná méně známá, byla, možná podvědomě, inspirací pro divadelní akci, jakou jsme viděli včera večer. Nápad vznikl před dvěma lety v hlavě brněnského divadelního nestora Františka Klašky. A rok se vybraní interpreti učili své party, před deseti dny začali zkoušet... Premiéra možná byla derniérou.

Af je ovšem její výsledek jakýkoliv, nejzajímavější a ocenění hodný je především nápad dovedený do konce. Nápad možná bez výraznějších uměleckých ambicí, bez onoho „co tím chce soubor sdělit“, ale uskutečněný se zdravou cti-

Foto: I. Mičkal

žádostí takto „...si zařádit!“ Vždyť v tom je také kouzlo ochotnického divadla - udělat taškařici, a když je nás moc, tak role zdvojit, ztrojit, zetveřit. Vždyť tady nejde o přiblížení Klicperovi, ale o to přiblížit se - dnes trochu potlačené sousedské zábavě, která je ovšem pořád stokrát zajímavější než hledání superstar. Byť se ovšem výběr herců tomuto fenomenu trochu podobal - Jirka Hlávka, Mirek Lelek, Mirek Rada, Dušan Zakopal - co jméno, to Hronov...

A že k tomu naši nadšenci potřebovali publikum,

Pokračování ne straně 3

které spojilo v 18,30 veliké očekávání a v divadle by nepropadla jehla, je prostě věcí divadla. Zkoušky jsou krásné, zkoušky jsou i má láška, ale co s tím, pane řídíci? Prostě, všechny ty fóry, fórkы a lehké zacházení s textem, snaha o nadhled a legraci neskončila vždycky hladkým skluzem a telemark byl vydřený, všichni možná (a v tom je asi jádro pudla) hráli jako o život, co za deset dnů zkoušek naděláte, když do toho nešlápnete. A tak občas divákům v hlavě trochu hučelo, ovšem myslím si, že to patří k věci. Potvrďme, že to nebylo ani nemohlo být regulérní představení, byť znaky „normální produkce“ neslo. Scéna a kostýmy jako na národním, muzika od císaře pána po vínečko, no, snad to Klicpera snese, rekvizity šumné (občas vadily, co naděláte, ty krátké zkoušky, a koňské hlavy jsou nezvladatelné), a to zdvojení postav opravdu - dle Soběborova prohlášení - mátko často diváky jak po pár skleničkách vína, prostě řada akcí ale i jednání byla jaksi rozost-

řená. Ale co do toho. Jirka Merlíček byl svůj, Jirka Brabec, Luboš Červený si užil, i obě Jenůfy, Mirkovi Lelkovi jsem záviděl jeho pružný skok a jiskrné oko (včera jsem viděl Bertoluccioho Poslední tango v Paříži a Snílky, moc mi je připomněl, občas totiž, a pokud rychle sledoval, si přišel na své divák chtivý erotična i politické satiry, a bonmotů). Od všeho kus, i kulisa spadla. A potom - pravý Hadrián, skvělý, zábavný, osobitý - protože se držel oběma rukama jedné opratě. Příteli Klaško, bez ambicí to nebylo. Gratuluji.

Alexandr Gregar

Foto: I. Mičkal

3x Pro

s režisérem inscenace Hadrián z Římsů Františkem Klaškou

Kdo přišel s nápadem na Hadriána v provedení „vybrané“ ochotnické společnosti?

Neskromně musím poznamenat, že já. Před dvěma léty, v „čapkárně“. Popíjeli jsme dvoječku, díval jsem se po svých kamarádech, už nevím o čem šla řeč. Prostě nápad, jenže co s ním? Říkal jsem si, tolik báječných amatérských herců - co takhle Hadriána nejen zdvojit, ale ještě zněkolikanásobit? A co Jenovéfy, Soběbory... A hned jsem se s nimi dohodl. Brali to jako velkou taškařici, ale úplně vážně.

Jak jsi na Hadriánovi pracoval?

Upravil jsem knížku, loni na Hronově jsem rozdal texty - napsal jsem jim do nich i spoustu režijních poznámek, takže se doma učili nejen

své repliky, ale taky si mohli představit jak se to bude hrát. A před pár dny, 28. července jsme tady v Hronově začali zkoušet. Deset dnů, denně, dvoufázově, ráno celé, odpoledne celé... A byl to tak ukázněný soubor, že jsem se s takovým v životě nesetkal. Scénu mi dělal Petr Hlaváč výborně, Karel Cón mi podle mých pokynů složil muziku...

Takže všichni se doma naučili text a dokonče věděli, kam je po jevišti budeš poslat.

Bыло to takové režírování na dálku, psali jsme si dopisy, taková korespondenční režie to byla. Moc mě to těšilo. Ale máme radost, že se to podařilo. Taková věc tu, myslím, dlouho nebyla. Dřív se dělala pro Hronov jakási společná představení z různých souborů, vzpomínám, že i prof. Císař jednou takhle vystupoval... Moc mě potěšil pravý Hadrián (pan Borůvka z Náchoda), to byl záskok za Jirku Kubinu z Červeného Kostelce, který ze zdravotních důvodů nemohl hrát, prostě vyšlo to jako z partesu, mám radost.

Alexandr Gregar

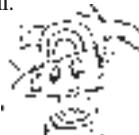

Vít Závodský

Obrozenec parodii dobové „rytířny“ nijak zvlášť neuškodilo (ale také dvakrát neprospělo) přechylování do estrádní roviny s dále nevyužitým konkurzovým prolo-

gem. Princip „kuklení“ byl zajímavě variován jevištním zdvojením některých dalších postav, zkrátka však přišel autorův artistně archaický jazyk. Přinosem dosti dlouhého večera nebyl ani tak samotný umělecký výsledek, jako soustředění hereckých osobností z tuším 11 míst, investujících společnou energii do poněkud bizarního naivistického projektu, k němuž lze být úvodem festivalu tolerantní.

Hadrián z Římsů

Petr Haken

Bыло to takové pěkné, sousedi! A ten Franta, jak hrál. Posledně jsem takové tyátr viděl v Dolné Mrduši, hráli Amleta. Příště zasejí příndeme. P.S. Někudy tady táhne, Jehoni....

Tomáš Jarkovský

Líh sice nepřinesli, Klicperu ale přivezli. Nezkrotitelní Hadriáni rozjítrovali srdce přítomných dam a pány zas nenechali v klidu sedět strhující jezdecké scény a rázovitá hudební čísla. Zkrátka... kdo tohle neviděl, neuvěří!!!

Zuzka Hodková

Takové milé pouťové představení s vynikajícím Hadriánem! Jen „trocnu“ děsivé pánské odhalené punčošky a tanecně-hudební kreace.

Johanka Švarcová

Umělecké seskupení PŘINESLIH - přiležitostně nezávislé sdružení liboherců - mluví za vše.

Potěšující bylo jejich nadšení ze setkání a z hraní. Jen malý přípodotek: herec co hrál pravého

Hadriána je idol.

František Štibor

Tak rád jsem na jevišti viděl Bědu Berana, Luboše Červeného, Juru Merlíčka, Jiřího a Marcelu Hlávkovi a další. Tak rád bych souhlasil s tím, že Václav Kliment Klicpera patří na česká jeviště. Ale kde je současnost? Jako bulvární žurnalista nemohu říci, než: Inscenace delší než padesát minut je pro komerčního diváka neúnosná. Navíc, nám, komerčně vychovávaným divákům chyběla drsná sexuální zápletka. O stavbě pornografických scén na amatérských jevištích se u bratrů Slováků a v brazilských či italských telenovelách můžeme v "českých kotároch" mnohem přiúčit. A kde je pořádně a do důsledku realizovaná bestiální vražda?! Chybí!!! A tak by se dalo pokračovat! Takhle ovšem nikdy české amatérské divadlo nevybředne z průměrnosti provinčních konverzaček!!!!

Polibek není jen prázdná forma

Poprvé byla na Jiráskově Hronově začátkem osmdesátých let. Od té doby nevynechala jediný ročník. Amatérské divadlo se ji stalo profesí. Pečeje o ně organizačně, publicisticky i na poli diplomatickém. Nedávno se dokonce stala presidentkou středoevropské sekce AITA/IATA. Ředitelka ARTAMA Lenka Lázňovská, dáma velice aktivní, razantní, hotova ihned o amatérském divadle mluvit, přít se, dobírat se jeho smyslů a podstat.

Co je to AITA/IATA?

Je to mezinárodní organizace

amatérského divadla, anglicky International Amateur Theatre Organization, což je ta zkratka IATA, a AITA je totéž francouzsky. Je to mezinárodní nevládní organizace, která patří pod UNESCO, jedna z mnohých, které působí na světové úrovni. V tuto chvíli je to - abych tak řekla - „všežeměkoulská“ organizace, má přes padesát členských zemí ze všech kontinentů. Každý kontinent má vlastní kontinentální sekretariát. Pro Evropu je to v Lingenu. A každý ten světadíl má několik regionálních sekcí.

Jaký je cíl AITA/IATA a kdy byla založena?

Založena byla v roce 1951 v Bruselu, my jsme do ní vstoupili až v roce 1971. Zajímavé je, že vlastní organizace vznikla už před válkou v tehdejším Československu z iniciativy našich divadelníků, kteří mimo jiné zakládali i Jiráskův Hronov a byli si vědomi toho, že divadlo je nadnárodní hnutí. Tehdy vznikla Evropská federace amatérského divadla, ale válka její činnost rozmetala. Na rok 1948 byl do Prahy svolán poválečný obnovující kongres, únorový puč však jeho konání zhatil a v roce 1951 tuto organizaci, která byla už všešvětová, založili bez nás. Jejím cílem od začátku bylo pomáhat rozvoji amatérského divadla. Nejen v Evropě, kde má amatérské divadlo velkou tradici, ale třeba

i v Africe a v Asii, kde má daleko větší problémy. Chceme vytvářet lobby pro amatérské divadlo, aby je politici respektovali, aby je chápali jako důležitý most, který je spojnicí mezi lidmi různých ras, věků, sociálních a společenských postavení, dokonce i mezi národy.

Jsme z Evropy, takže nejvíce české divadelníky zajímá situace v Evropě.

AITA/IATA má v Evropě tři regionální sekce. Největší je středoevropská. V ní je osmnáct zemí, je to takový pás od Irské přes Německo, Rakousko, Polsko, Česko, Slovensko, Maďarsko až po Gruzií. Ale jsou tam i Kypr, Izrael, Turecko, což - jak uznáte - s naší představou střední Evropy má málo co společné. Tato sekce je programově multikulturní, cílem se odlišuje od dalších dvou, které jsou založené buď na jazykové identitě, což jsou země románských jazyků, jako je Itálie, Francie, Španělsko..., nebo na identitě územní, což jsou severské země od pobaltských po Faerské ostrovy.

Vy jste byla loni zvolena presidentkou středoevropské sekce. Jaký je váš vládní program?

Naše volební období je čtyřleté. Sekretariát máme v Irsku, viceprezidentem je Rakušan. Jsme sekce, ve které jsou země s vyspělou divadelní

byla dána i mnoha okolnostmi mimodivadelními. To se po listopadu 89 změnilo a české amatérské divadlo ztratilo v první třetině devadesátých let mnoho ze své reputace. Nebylo tolik kvalitních inscenací, neměly ve světě úspěch a teď, kdy si myslí už máme inscenace, které by mohly uspět, na tu předchozí éru jen velmi obtížně navazujeme.

Mohla byste být konkrétní?

Pro současný Západ se třeba Valešovy inscenace zdají příliš tzv. profesionální, vyčítají jím, že je pro ně důležitá dokonalá forma, že jim chybí osobní zaujetí, názor. To se stalo ale i v Maďarsku kroměřízskému muzikálu Jeptišky, což byly opravdu čistokrevné amatérky. Pro ně se v takových inscenacích ztrácí důvod, proč je dělat v rámci amatérského divadla. Chybí jim v nich člověk, který divadlo dělá ve svém volném čase, který mluví o sobě, o svých postojích.

Jaké české amatérské divadlo by dnes mohlo mít či má ve světě úspěch?

Nejúspěšnější inscenací za posledních deset let byla brněnská Pomsta ruské sirotky v polovině devadesátých let v režii Akrama Staňka. Byla až v Monaku na světovém festivalu amatérského divadla, který se koná jednou za čtyři roky. Díky tomu pak Akram režíroval až v Caracasu ve Venezuele. Z posledních hostování měli největší úspěch letos v Německu Černí šviháci z Amatéry. Ta inscenace Němce šokovala, tak černý humor vůbec nečekali a byl nadšení.

Čím by naopak zahraniční amatérské divadlo mohlo inspirovat české?

Já si myslím, že budoucnost je v projektech, jako je například německo-polsko-česká inscenace Kafka - Za dveřmi, kterou uvedeme na konci letošního Jiráskova Hronova. Bez ohledu na to, že vznikla jako výsledek dvouleté divadelní dílny, což je také podstatné, je hlavně důležité, o čem ta inscenace je. Odkrývá se v ní, kdo jsme. Kde jsou dveře různých kultur kolem nás. Jsou ty dveře otevřené? Jsme před nimi, nebo za nimi? Je tam patrný sklon k německému patosu, polské religiozitě, české nostalgii. Směsice kultur, ve které vidíme budoucnost divadla a celé společnosti.

Pro nás jsou daleko velmi zajímavé jiné divadelní jazyky. Přístup ke klasikům, který je ve světě často velmi otevřený a razantní, využívání starých i nových divadelních forem, netradiční využívání řeči, obliba v nonsensu, důraz na pohyb. Myslím, že je velmi důležité vidět, kam současné divadlo směřuje.

Co zajímá na amatérském divadle vás?

Mě amatérské divadlo nejvíce zajímá jako společenství lidí, kteří mají k sobě blízko a kteří najdou prostřednictvím divadla k sobě cestu. To, že neoficiální pozdrav divadelníků je polibek, není jen prázdná forma, ale je to výraz toho, že máme k sobě lidsky blízko.

Vladimír Hulec

Zima, tma a pantomima Michala Hechta

Čemu v současné době věnuješ nejvíce svého času?

Hraju v černém divadle Image v Praze. Je to divadlo hlavně pro turisty. Hrajeme pět představení a každý druhý rok nazkoušíme nové. Máme poměrně široký ansambl, takže část může vyjet na turné do zahraničí, a přitom druhá půlka hraje v Praze. Jinak mívám svoje vlastní semináře, které pořádám všude možně, ale jediné pravidelné akce jsou ty letní: Hronov a Šumperk. Občas dělám semináře pro budoucí učitele dramatických výchov ve Vídni pod hlavičkou asociace Drama Education. Trošku jsem dělal v poslední době do televize, konkrétně do pořadu "Neznalost nemolouvá" s Ivo Jahelkou, kde vlastně ilustruji historky, které se ti stanou při střetu se zákonem.

Pantomima je hodně o zacházení s tělem. Podporuješ to ještě třeba nějakým sportem? Tai-chi nebo karate...?

Karate jsem dělal velmi aktivně a hodně mi to v pantomimě ze začátku pomohlo. Měl jsem i jedno představení o Japonsku, kde jsem hrál samuraje a kde jsem zneužil všechno, co mě vážně naučili a byla to docela legrace.

Představení se samurajem v tvém podání zní slibně. "Oživuješ" ještě nějaká svoje starší představení?

To je těžká věc. Klasická bílá pantomima už dneska umírá. Publikum je naladěné na dynamickou a živou akci a klasická pantomima přestává

diváka bavit. Až přestane hrát Marcel Marceau, tak všichni přestanou na pantomimu chodit. Jak dneska dělat pantomimu, aby's přilákal lidi? Televize tenhle žánr odmítá jako mediálně nepřenosný a právě televize dneska posílá do sálu devadesát procent publiku.

A co ulice? Nenašla by si dneska pantomima místo venku?

Možná bílá pantomima takhle může fungovat, ale není to to, co já hraju. Co vlastně ti mimo výměnu dělat? Imitují chůzi kolemjdoucího nebo předvedou nějakou techniku, ukážou zed' a pantomimickou chůzi, ale diváka zvyklého na Matrix to nezaujme. Na ulici to ale dneska každý lepší brejkař, který si k tomu pustí třeba hip-hop (pozn.: od "brake-dance"), umí líp.

A to už není pantomima?

Ne, to je tanec, který používá prvky z ní převzaté.

Takže pantomima je vlastně dneska jako latinka...

To není špatné přirovnání.

Visí ti v hlavě nějaké plány do budoucna?

Rád bych se víc věnoval učení. Já jsem vlastně učil sedm let na Univerzitě v Tampere a pak jsem si tam založil i vlastní školu, která nepatřila pod univerzitu. Učil jsem externě na DAMU na alternativě a kromě toho mám svoje semináře, takže mě skutečně pořád láká pedagogická činnost.

Dokážeš se svými zkušenostmi srovnat studenty z Prahy a z Tampere?

Na alternativě jsem měl oproti Finsku pocit, že studenti na to hodně kašlou. Ta alterna je příjemně zvláštní, studenti se učí od všeho něco, mají v tom sice chaos, ale zase se pak můžou žít čímkoliv. Když ale v průběhu studií dostanou možnost dělat třeba dabing, tak na jiný semináře nechodí. Zatímco ve Finsku studenti od rána do večera makali a byli vyloženě hladoví po té mojí práci, což mě hrozně těšilo. Vůbec mi byl systém finského školství hodně sympatický. Tam si studenti zaplatí školné a pak si sami po víkendovém soustředění vyberou budoucí učitele. Díky tomu se ale snaží ze svého učitele nasát maximum. Kromě studentů se mi tam líbilo i to klima. Mám rád zimu a tmu...

Tady v Hronově vedeš seminář už několikátým rokem.

Já jsem tu asi po čtvrté nebo popáté, ani nevím. Poprvé jsem dělal jen obecnou dílnu, základy pantomimy. To byl myslím 70. ročník. Pozvali mě především proto, že jsem byl anglicky mluvíci lektor a bylo tu několik zájemců ze zahraničí - Angličané, Němci a tak. Kromě nich tu bylo i několik Čechů, každý z těch lidí měl trochu rozdílnou mentalitu, vzájemně si předávali svoje pohledy na věc. Spontánně tenkrát vznikl ten hororový happening Full Moon. Práce na tom byla velice zajímavá a myslím, že všem účastníkům se to hodně líbilo. Je škoda, že se dnes v Hronově tyhle mezinárodní dílny nedělají. Další ročníky jsme dělali jako tématicky zaměřené semináře. Vycházeli jsme vždy z nějakého románu a cílem bylo předvést na konci týdne jevištní pantomimickou dramatizaci. Letos jsme udělali opět obecný seminář, přičemž jsem navrhl kurzantům, že pokud přijdou s tématem, který by chtěli zpracovat, tak se do toho pustíme. Zatím je to otevřené. Každopádně bych byl rád, kdyby se rozjely mezinárodní semináře. Byla by to myslím hodně inspirativní zkušenost. Zvlášť po vstupu do unie by to bylo docela aktuální a hlavně přínosné.

JeR

Frátky milenecké i hříčky ochotnické v podání pražských studentů DAMU včera před půlnocí v parku A. Jiráska.

Foto: I. Mičkal

anketka

Je to holka, co něco zkazila na divadle, může být u světel nebo u zvuku a všechno to zpackala a je děsně tlustá. Prostě se o ní říká, že je „pacanda“.

Johanka Švarcová

Pacanda je způsob divadelního bytí, kdy je spousta lidí na jevišti a každý si hraje svou figuru sám za sebe, zkrátka tak pacá a celek je tudíž pacandou a nedá se na něj tím pádem koukat!

Jelizabeta Krásná

Pacanda je ze staročeského slova placanda a znamená velký aplaus.

Ivo Mičkal

Tak tohle vím úplně přesně: Je to hercův pád z kulis naznak nebo na břicho doprovázený charakteristickým zvukem. Je to ze staročeského slova placanda. Toto slovo vzniklo za národního obrození v dřevěném divadle zvaném Bouda, kde měli obzvláště chatrné kulisy.

Tomáš Jarkovský

Pacanda je hodně stará, vysloužilá herečka.

Hana Nedvědová

To je hantec činoherců. A ten já neumím.

Štěpán Filcik

Když se herci chytnou za ruce při děkovačce.

Jakub Hulák

Tak to vím náhodou zcela přesně: to je sestřenice, z otcovy strany samozřejmě, význačného grafika a původního bubeníka skupiny Olympik Jeňáka Pacáka. S divadlem má společné to, že uklízí ve Stavovském divadle.

František Štibor

Znala jsem jednoho amatérského režiséra jménem Jiří Pácal, takže se domnívám, že pacanda je Pácalova režie.

Kateřina Čejková

*Vztyčení festivalové vlajky
a průvod do parku
Foto: I. Mičkal*

NOSITELÉ ZLATÉHO ODZNAKU J.K.TYL V ROCE 2004

Výstava ve foyeru Jiráskova divadla

Foto: I. Mičkal

Dne 22. dubna 2004 zasedala komise pro udělování Zlatého odznaku J.K. Tyla, která schválila 13 návrhů předložených signatáři Statutu ZO JKT. V letošním roce k zakládajícím organizacím tohoto morálního oceňování osobnosti amatérského divadla přistoupilo Občanské sdružení divadelních ochotníků z Ústí nad Orlicí jako v pořadí již sedmá organizace. Seznam nositelů ZO JKT včetně uvedení navrhující organizace, příslušnost k souboru a citace oceňení následuje:

BERAN BEDŘICH (*1930)

Volné sdružení východočeských divadelníků KRUH Hronov

Za celoživotní věrnost ochotnickému divadlu a za obětavou službu tradici Jiráskova Hronova.

CÁPKOVÁ LUDMILA (*1926)

Svaz českých divadelních ochotníků

DS DK Kroměříž

Za celoživotní divadelní a kulturní činnost.

ČECIL FRANTIŠEK (*1922)

Skupina amatérských loutkářů SCDO

LD Špalíček Plzeň

Za zásluhy o české amatérské loutkářství na Plzeňsku.

HAVLÍK EMIL (*1927)

Česká obec sokolská

LD NAZDÁREK Praha-Smíchov

Za celoživotní zásluhy o loutkové divadlo, za pedagogickou činnost a za obnovu sítě sokolských loutkových divadel.

HELEMAN MILOSLAV (*1942)

Divadelní centrum Podbeskydí

DS M.Dědice

Za dlouholetou příkladnou tvůrčí činnost v rozvoji amatérského divadla.

HONZOVÁ LUDMILA (*1939)

Volné sdružení východočeských divadelníků ADIVADLO Havlíčkův Brod

Za celoživotní věrnost ochotnickému divadlu a významný osobní přínos jeho rozvoji na Havlíčkobrodsku.

HOUŠTĚK MIROSLAV (*1929)

Volné sdružení východočeských divadelníků KRUH Hronov

Za celoživotní věrnost ochotnickému divadlu a dlouholetý osobní přínos budování tradice Jiráskova Hronova.

LINHART JINDŘICH (*1927)

Skupina amatérských loutkářů SCDO

LS Před branou Rakovník

Za celoživotní loutkářskou činnost a zásluhy na rozvoji amatérského loutkářství.

SYCHRA JAN (*1928)

Občanské sdružení divadelních ochotníků

DS Vicena Ústí n. Orlicí

Za dlouholetou organizační práci pro ochotnické divadlo a celoživotní mistrovství na jevištích divadelních souborů Ústí nad Orlicí.

URBANOVÁ JANA (*1937)

Svaz českých divadelních ochotníků

DS Krupka

Za celoživotní přínos ochotnickému divadlu.

VERMIROVSKÁ MARIE (*1945)

Skupina amatérských loutkářů SCDO

LD Přerovský Kašpárek Přerov

Za dlouholetou loutkářskou činnost a za mimořádné úsilí o obnovu loutkového divadla Přerovský Kašpárek po povodni v roce 1997.

VETEŠNÍKOVÁ OLGA (*1933)

Občanské sdružení divadelních ochotníků

DS EXIL Pardubice

Za dlouholetou práci pro ochotnické divadlo a celoživotní mistrovství na jevištích souborů v Praze a Pardubicích.

ZÁSTĚRA FRANTIŠEK (*1927)

Občanské sdružení divadelních ochotníků

DS Vicena Ústí n. Orlicí

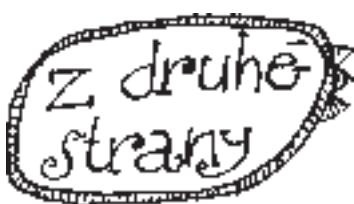
Za dlouholetou organizační práci pro ochotnické divadlo a celoživotní mistrovství na jevištích souborů ze Skutče a Ústí nad Orlicí.

Dušan Zakopal

„Prkno“ má daleko k prkennosti

Veverská Bítýška, poklidné městečko nedaleko renovovaného gotického hradu Veverí a Brněnské přehrady, bývá vyhledávaným, také pravidelnou lodní dopravou dostupným východiskem četných turistických tras, např. na proslulou bezručovskou Šmelcovnu. Již osm let je ovšem rovněž sídlem agilního amatérského souboru Prkno, kde jako všestranný a obětavý dobrý duch působí rozhlasová i televizní moderátorka a herečka Jaroslava Rozsypalová. V rámci postupně budované tradice uspořádali zde letos v červnu už sedmý ročník Setkání amatérských divadel Na prknech – třídenní programově nabité nepostupovou akci, na niž se tentokrát sjelo 13 souborů z deseti míst. Zatímco festival, patrně největší svého druhu na celé Moravě, do širšího povědomí ochotnické veřejnosti pronikl, nebude na škodu připomenout si ve stručném přehledu některé úspěšné aktivity samotného hostitelského souboru, byť se tuší, až dosud na hronovských prknech neobjevil.

Prkno je takřka čítankovým příkladem toho, co pro společenský a kulturní rozvoj nevelké obce dokáže vykonat soudržná parta cílevědomých mladých lidí, je-li morálně i finančně podporována vstřícnou místní samosprávou. Zhuba patnáctilenná skupina kamarádů, výrazně se uplatňujících také v uměleckém prostředí nedalekého velkoměsta (srov. personální propojení Prkna např. s brněnskými kolektivy TheAtrum Cmundi a poté s Divadlem Čára), věnovala se zprvu dramatické výchově dětí, kterou ostatně nezanedbává ani dnes. Začátečnickou etapu získávání zkušeností uzavřela navázaná spolupráce s amatérským experimentátorem sedmdesátých a osmdesátých let, Brňanem Pavlem Vaščkem, který od té doby rád dělí své tamní chatařské víkendy s režírováním Prkna. Výčet úspěchů této součinnosti zahrnuje např. básnivé nastudování Macourkovy Hry na Zuzanku (účast na celostátním Šrámkově Písku) a sérii často reprízovaných nonsensově laděných pořadů – koláž povídek K.I. Gałczyńského Strávím s tebou celou noc aneb Rohypnol 99, pásmo surreálných scének francouzské meziválečné avantgardy Pán Bůh

s námi, je tu Cami, tragikomické aktovky Valerije Krasnogorova Pelikáni v pustině nebo do klauniády přechýlené Císlerovy Brejle. Prkno pravidelně vystupuje ve sklepním prostoru Divadla Husa na provázku, v několika dalších brněnských scénách či klubech (Divadlo Barka, Labyrint, Podivný Hamlet, Leitnerova ulice, tříranné Sdružení Práhaj.), na festivalech pouličního divadla i na zájezdech (Mezi ploty Praha, Tišnov, zámek Oslavany, hrad Kolštejn atp.), o přínosu k pospolitému životu domovské obce (od maškarních plesů přes populární vodácké „neckyády“ po tradiční jakubské hody) nemluvě.

I dnes představuje dramaturgickou páteř Prkna komediální repertoár většinou absurdistického lamení, vesměs režírovaný P. Vaščkem. Předloni zvolil původně loutkářskou hru Vlasty Špicnerové Docenti, rozporuplně demonstrující hyenismus rodinných vztahů přeměnou umrtevěných lidí v neživou hmotu. Několika

přehlídkami prošla poté dilogie Francouze René de Obaldii Kat a Velkovezír, která sice vhodně zapadla do dlouhodobého směrování houževnatého souboru, ale v expresivní herecké složce přece jen narážela na hranice divácké sdělnosti. Příjemné osvěžení proto přinesla montáž dvou povídek humoristy Stephena Leacocka Poklesky, mj. uváděná na květnové Divadelní Bechyni. V minimalistické scénografii čtveřice hereček nápaditě vyřešila problém převodu epyky do čitelného scénického tvaru: ve svížném tempu si předávala part vyprávěců i jednotlivých mužských či ženských figur a také v plenérových podmínkách předváděla neoběžnou kolektivní souhru a cit pro spisovatelovu svéráznou komiku. Letos pak Prkno se střídavým úspěchem zápolilo s pěticí textově už mírně vyčpělých černých grotesek Pavla Fialy Jak se zavařují mouchy. Renomé špičkového souboru brněnského regionu si uchovalo zásluhou monodramatu Arnošta Goldflama Biletářka, kde tvárná, právem oceněná Eva Hoštálková (alternuje J. Rozsypalová) uprostřed diváků přesně odhalovala nitro závistivé a zákomplexované ženy.

Vít Závodský

Novinky Čajovny U BÍLÉHO DRAKA

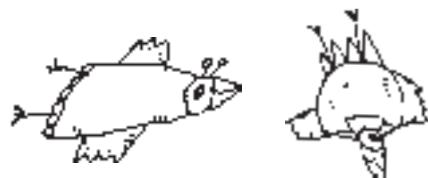
Letos pro vás hronovská čajovna připravila několik novinek a zajímavostí. První a hned největší novinkou je čajový multifunkční stan, stojící na konci průjezdu u čajovny. V pondělí, úterý a ve středu bude dopoledne patřit dětem, pro které budeme hrát loutková divadelní představení. Přes den a samozřejmě večer a v noci bude stan patřit milovníkům dobrého čaje.

A od pondělí až do čtvrtku hostí náš stan vždy večer o půl desáte výborné hudební skupiny různých stylů.

Podrobnější informace vám budeme pravidelně přinášet na stránkách Zpravodaje.

Asi největší radost z Vás, hostí, bude mít naše obsluha, která tímto dává na vědomí: „Přijďte, kdož dobrou vůli máte, všechny Vás pěkně přivítáme, mile obsloužíme a budeme se těšit na Vaši další návštěvu.“

kemis

Vydali jsme se dnes na okružní cestu, abychom pro vás zmapovali místní občerstvovací zařízení:

TF Bistro – Pekárna

Nachází se na autobusovém nádraží, proti informačnímu centru JH. Nabízí čerstvé listové pečivo, slané a sladké výrobky z plundrového těsta, plněné bagety, sendviče, zapečené toasty, speciality na grilu, teplé a studené nápoje. Při nákupu nad 40,- Kč dostanete slevový kupon v hodnotě 5,- Kč. Otevřací doba je od 7.00 do 23.00 hodin.

Občerstvení U mostu

Rychlé občerstvení, výborná zmrzlina, obrovské zmrzlinové poháry a posezení na zahrádce.

Vinotéka Triton

Příjemné lidové posezení s dobrým vínem a nejen sýrovými dobrůtkami. Otevřeno od 16.00 hodin do odchodu posledního hosta.

Penzion Rohan – restaurace

Nabízí letní posezení, točí pivo Černý kozel, Primátor, Gambrinus, Plzeň, připravuje minutky, americké speciality, italskou kuchyni i ryby. Otevřeno od 11.00 do 22.00, v sobotu do 24.00 hodin.

Penzion Prajzsko – restaurace

Připravuje 150 druhů jídel a chutných salátů. Otevřeno od 11.00 do 22.00 hodin.

Restaurace U Pilousů

Příjemná letní zahrádka a útulný interiér. Nabízí - teplá jídla, chlazené nápoje a velmi milou obsluhu.

Občerstvení Horor – pod Sokolovnou

Otvírá se s prvním návštěvníkem a zavírá za posledním.

Občerstvení Za školou

Otevřeno je denně od 7.00 do 20.00 hodin. Připraveny jsou lehké lahůdkové pokrmy a cukrářské výrobky.

Na náměstí jsou již tradičně v pohotovosti v Polnorce, Na terase, v Céčku, na Radnici a ve 100vce. Ubyla letos Modrá hvězda, ale byla otevřena nová kavárna Blanka s teplou kuchyní a s denním menu za 49,- Kč. Otvírá se v 10.30 a zavírat se prý bude podle potřeb hostů.

A – prostor

Je to sklep vedle čajovny a krom pití nabízí i kulturní požitky: v sobotu 7.8. Cientodieci siete, Hierbas – CD reggae, ska z Prahy, v neděli 8.8. Coco trio – latino, reggae, jazz, pop, ve středu 11.8. DJ Andrey, DJ Marcello, DJ's z Hronova, v pátek 13.8. Anabase – funky, jazz z Police a okolí. Začátky vždy ve 20.00 hodin.

9:00-12:30
Semináře a dílny

14:00-16:00
Kritickej klub

16:30 (A) a 20:00 (B) - Jiráskovo divadlo
Společnost Dr. Krásy Praha
J. Verne, J. Veselý a Petr Lanta: Blíží se den, kdy
Vás budu milovat (Paris au XX. siécle) (95')

16:30 (B) a 21:00 (A) - Sál Josefa Čapka
Spielbrett Dresden, Německo
Podle Williama Shakespeara: Othello (100')

16:00 - Park Aloise Jiráska
Mažoretky z DDM Domino Hronov

17:00 - Park Aloise Jiráska
Hronovská dechovka
Koncert, vedoucí J. Langr.

20:00 - Park Aloise Jiráska
STAND ARTNÍ KABARET
Chlapci Cihlář, Havelka, Jeřábek, Kašpar a Prokop předvedou svůj maximální improvizační standart. Nic více, nic méně!

22:00 - Park Aloise Jiráska
Divadlo Liščí Brno
P. Dombrovská a kol. souboru:
Domovní requiem (Zlá hra) (50')

HRONOFF

Zpravodaj 74. Jiráskova Hronova

Vydává organizační štáb

Séfredaktor: Jana Portyková

Redakce: Vladimír Hulec, Alexandr Gregar, Jan Rolník, Michal Drtina

Výtvarník: Rostislav Pospíšil

Fotograf: Ivo Mičkal

Oficiální stránky festivalu:

<http://www.hronov.cz>

Tisk: Grafické závody Hronov s.r.o.

Cena 5,- Kč

Kvadlová autobusová doprava

Sobota 7. srpna:

Náchoda - Hronov - odjezd 8.40
Hronov - Náchod - odjezd 23.00

Neděle 8. srpna:

Náchod - Hronov - odjezd 8.30
Hronov - Náchod - odjezd 22.10
Hronov - Náchod - odjezd 24.00

Pondělí 9. srpna:

Náchod - Hronov - odjezd 8.30
Hronov - Náchod - odjezd 22.00
Hronov - Náchod - odjezd 24.00

Úterý 10. srpna:

Náchod - Hronov - odjezd 8.30
Hronov - Náchod - odjezd 23.00
Hronov - Náchod - odjezd 24.00

Středa 11. srpna:

Náchod - Hronov - odjezd 8.30
Hronov - Náchod - odjezd 22.00
Hronov - Náchod - odjezd 24.00

Čtvrtek 12. srpna:

Náchod - Hronov - odjezd 8.30
Hronov - Náchod - odjezd 22.00
Hronov - Náchod - odjezd 24.00

Pátek 13. srpna:

Náchod - Hronov - odjezd 8.30
Hronov - Náchod - odjezd 23.00
Hronov - Náchod - odjezd 24.30

Sobota 14. srpna:

Náchod - Hronov - odjezd 8.40
Autobus je pro účastníky JH zdarma. V Hronově vyjíždí od divadla, staví před internátem ve Velkém Poříčí a před internátem v Náchodě na Denisově nábřeží.

Lístky, lístky, lístky. Nejsou, nejsou, nejsou. Nejeden nářek stálých návštěvníků je slyšet okolo Jiráskova divadla. Z jedné strany to je úžasné, z druhé strany pěkně otravné..

Na organizačním štábu se paní starostka, Hana Nedvědová, ve své uvítací řeči přiznala: Jsou to ještě stále porodní bolesti, ale po těch šesti letech už mnohem menší.

Dr. Milan Strotzer zakončil svůj příspěvek o seminářích a počtech účastníků výkřikem: Neexistuje lepší účastník než ten, co se nám tu vzdělává.

„Musím se Vám pochlubit a zároveň postěžovat“, vyprávěla paní starostka, „nakoupili jsme další lampičky, které tak obdivujete nad řekou. V pondělí nám někdo část ukradl a včera v noci zbytek utopil. Pokud někoho uvidíte - povolujte střílet!“

To jsou věci, to jsou věci...

Foto: I. Mičkal